

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/148/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713210208
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713210208.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v obchodno-právnej veci navrhovateľa CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421 proti odporcovi I. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. XXX/XX, W., štátny občan SR o zaplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom, o vstupe vedľajšieho účastníka Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, zast. advokátom Mgr. Henrichom Schindlerom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica do konania na strane odporcu, o odvolaní navrhovateľa proti rozhodnutiu Okresného súdu Zvolen č. k. 7C 115/2013-144 zo dňa 13. februára 2015 takto

rozhodol:

Rozhodnutie Okresného súdu Zvolen č. k. 7C 115/2013-144 zo dňa 13. februára 2015 m e n í tak, že doručením písomného oznámenia Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z., IČO: 42 309 166 so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu n e n a s t a l i účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozhodnutím zamietol okresný súd návrh navrhovateľa na vyslovenie neprípustnosti vedľajšieho účastníctva subjektu Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z., IČO: 42 309 166 so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Združenie oznámilo svoj vstup do konania podaním doručeným okresnému súdu dňa 27. 11. 2014 s odkazom na § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP), a to za účelom ochrany práv odporcu ako spotrebiteľa. V oznámení uviedlo, že vstup do konania realizuje z vlastného podnetu, nakoľko v zmysle vnútroštátnej ako aj európskej judikatúry priemerný spotrebiteľ nedokáže v konaní poukázať na neprijateľné zmluvné podmienky formulované vo vopred pripravených spotrebiteľských zmluvách a využívať procesné inštitúty na svoju obranu. Zároveň požiadalo súd o zaslanie návrhu na začatie konania a jeho príloh.

Okresný súd oznámil túto skutočnosť navrhovateľovi, ktorý podaním zo dňa 13.01.2015 vzniesol námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva a upozornil na vznik škody porušením práva Európskej únie. V námietke uviedol, že konanie je Európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu a je právne regulované Nariadením Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 (ďalej len Nariadením). Procesný postup súdu a strán v konaní je Nariadením upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku. Právna regulácia Nariadenia obsiahnutá v čl. 4 a 5 vedľajšie účastníctvo nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v Občianskom súdnom poriadku len výnimočne, a to vtedy, ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte.

Navrhovateľ v námietke argumentoval rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/357/2012 zo dňa 30.10.2013, ktorým Najvyšší súd SR rozhodol o neprípustnosti podania odporu vedľajším účastníkom

proti platobnému rozkazu. Poukázal tiež na nesúlad ust. § 93 ods. 2 OSP s čl. 19 ods. 2 a 3 Ústavy SR, ktorý vyplýva z toho, že právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa sa na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám dostávajú k údajom o prebiehajúcich konaniach v spotrebiteľských veciach, do ktorých vstupujú v zmysle ust. § 93 ods. 2 OSP, pričom toto ustanovenie nevyžaduje, aby dotknutý účastník so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na podporu jeho práv súhlasil. V praxi tak dochádza k situácii, kedy tieto právnické osoby hromadne vstupujú do konaní v spotrebiteľských veciach, pričom v prípade, ak navrhovateľ nepodá návrh na rozhodnutie o prípustnosti vedľajšieho účasti, resp. nevznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účasti, vedľajší účastník získa prístup k osobným údajom spotrebiteľa. V mnohých prípadoch koná vedľajší účastník bez toho, aby bol aspoň v minimálnom kontakte s účastníkom konania, prípadne z konania vystúpi potom, ako mu je doručený opis návrhu na začatie konania s prílohami.

Okresný súd odôvodnil napadnuté rozhodnutie tým, že z čl. 19 Nariadenia vyplýva vzťah subsidiarity medzi Nariadením a právnymi predpismi, ktorými sa spravuje procesné právo členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Nakoľko Nariadenie neobsahuje žiadnu právnu úpravu vedľajšieho účasti a neobsahuje ani ustanovenie, že by v konaní vedenom podľa Nariadenia bolo vedľajšie účasti neprípustné, resp. vylúčené, je pri posudzovaní týchto otázok potrebné vychádzať z príslušnej vnútroštátnej úpravy v Občianskom súdnom poriadku. Nemožno preto súhlasiť s argumentáciou navrhovateľa, že vnútroštátne procesné pravidlá možno aplikovať len vtedy, ak Nariadenie explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súvislosti s vnútroštátnym procesným právom.

Pokiaľ navrhovateľ poukázal na označené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, v prejednávanej veci nejde o konanie vedené výlučne v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ale ide o konanie v zmysle Nariadenia. Nemožno teda v danom prípade vychádzať z toho, že niektorá fáza konania má v zmysle Nariadenia tzv. skrátený, resp. rozkazný charakter, nakoľko v zmysle Nariadenia súd vo veci rozhoduje výlučne rozsudkom, preto na toto konanie nemožno vzťahovať dôvody uvedené Najvyšším súdom SR v označenom rozhodnutí, ktoré sa týkalo vedľajšieho účasti vo vzťahu k tej časti občianskeho súdneho konania, v ktorej môže súd rozhodnúť platobným rozkazom.

K argumentom navrhovateľa, že svojím vstupom do konania získa vedľajší účastník prístup k osobným údajom odporcu, na strane ktorého vystupuje, okresný súd uviedol, že ochrana osobných údajov má v právnom poriadku Slovenskej republiky svoj ústavný, ako aj zákonný rozmer. Prejednávaná vec môže mať určitý súvis s právom na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním, alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe, toto právo však patrí odporcovi a ten jeho porušenie v doterajšom priebehu konania nenamietal. Z neodhateľného a nescudziteľného charakteru základných práv pritom vyplýva, že ich porušenie nemôže z úspechom namietať nikto iný než osoba, ktorá je ich nositeľom. Poukázal tiež na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. PL.ÚS 1/2014, v ktorom Ústavný súd uviedol, že je odôvodnená existencia verejného záujmu na rozšírení okruhu subjektov, ktoré sa môžu stať vedľajšími účastníkmi súdneho konania aj o právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práv podľa osobitného predpisu, ktoré samy o sebe nemajú právny záujem na výsledku konania, avšak svoju činnosť vykonávajú v záujme ochrany práv niektorého z účastníkov konania alebo tretích osôb, napr. spotrebiteľov, ktorí sa pri ochrane svojich práva nachádzajú oproti druhej strane sporu spravidla v nevýhodnejšom postavení. Skutočnosť, že sa tieto právnické osoby v súvislosti so svojím vstupom do konania z doručených rovnopisov návrhov na začatie konania oboznámia s podstatnými okolnosťami prípadov, vrátane osobných údajov účastníkov konania, ktorých rozsah je stanovený v § 79 ods. 1 O.s.p., nepredstavuje podľa Ústavného súdu SR neospravedliteľný zásah do základného práva na súkromie podľa čl. 19 ods. 2 a 3 Ústavy SR, ale práve naopak, sleduje legitímny cieľ.

Okresný súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že v zmysle právnej úpravy účinnej v čase vstupu vedľajšieho účastníka do konania, t. j. účinnej do 31.12.2014, účinky vstupu vedľajšieho účastníka do konania podľa § 93 ods. 2 OSP nastali už okamihom doručenia oznámenia o jeho vstupe súdu a výslovný súhlas podporovaného účastníka so vstupom do konania súd z vlastnej iniciatívy neskúmal. Dôvodom nepripustenia vstupu vedľajšieho účastníka do konania by bol len výslovný nesúhlas podporovaného účastníka, ktorý by tento oznámil súdu.

S rozhodnutím okresného súdu sa neuspokojil navrhovateľ a podal proti nemu odvolanie. Namietol, že právna regulácia Nariadenia obsiahnutá v článkoch 4 a 5 vedľajšie účasti nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v Občianskom súdnom poriadku len výnimočne, a to vtedy,

ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Nesúhlasil so záverom okresného súdu, že nie je potrebné, aby odporca vyjadril súhlas so vstupom do vedľajšieho účastníka konania. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/188/2012 zo dňa 05.02.2013, z ktorého vyplýva, že konajúci súd je povinný zabezpečiť si súhlas účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil.

Navrhovateľ zotrval na stanovisku, že medzi ust. § 93 ods. 2 OSP a článkom 19 ods. 2 a 3 Ústavy SR je nesúlad z dôvodu, že právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa sa na základe Zákona o slobodnom prístupe k informáciám dostávajú k údajom o prebiehajúcich konaniach v spotrebiteľských veciach do ktorých vstupujú v zmysle ust. § 93 ods. 2. Uviedol, že v týchto prípadoch je na mieste vyžadovať súhlas spotrebiteľa s takýmto vstupom, čím by sa zabránilo porušovaniu jeho ústavných práv.

Odporca, ani Združenie spotrebiteľov Slovenska, o. z. sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrili.

Krajský súd v Banskej Bystrici prejednal vec podľa § 212 ods.1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP, pričom dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že odporca vystavil blankozmenku, ktorú ako vystaviteľ riadne podpísal. Navrhovateľ si ako majiteľ zmenky uplatnil voči odporcovi nezaplatenú časť zmenkovej sumy spolu so zmluvne dohodnutým úrokom 0,25% denne zo zmenkovej sumy, zákonným úrokom 6% ročne a zmenkovou odmenou. Podaním zo dňa 20.11.2014 oznámilo Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z., IČO: 42 309 166 jeho vstup ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu do konania

Podľa § 93 ods. 2 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31.12.2014 (ďalej len OSP), ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 3 OSP v znení účinnom do 31.12.2014, do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

Právo vedľajšieho účastníka vstúpiť do konania na základe § 93 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 31.12.2014 vzniká ex lege, pokiaľ sú splnené kumulatívne obe zákonné podmienky, ktorými sú právny záujem vstupujúceho vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t.j. na víťazstve toho účastníka, ku ktorému pristúpil a predmet sporu. Pokiaľ vstupujúcim subjektom je právnická osoba založená za účelom ochrany spotrebiteľa a zároveň je konanie sporom o ochranu práv spotrebiteľa, vstupujúci subjekt nadobúda postavenie vedľajšieho účastníka už oznámením svojho vstupu do konania bez toho, že by musel právny záujem na jeho vstupe preukazovať. V takýchto prípadoch môže súd rozhodovať o prípadnom nepripustení vedľajšieho účastníka do konania iba na návrh niektorého z účastníkov sporu, pokiaľ tento vznesie námietku proti jeho účasti v konaní. Samozrejým predpokladom vedľajšieho účastníctva je, že účastník súhlasí s tým, že niekto na jeho strane bude vystupovať ako vedľajší účastník.

V tých prípadoch, kedy nie je niektorá z kumulatívnych zákonných podmienok na vstup vedľajšieho účastníka - právnickej osoby založenej za účelom ochrany spotrebiteľa splnená preto, že predmetom sporu nie je ochrana práv spotrebiteľa, nemôžu účinky predvídané Občianskym súdnym poriadkom v § 93 ods. 2 OSP nastať. V takomto prípade vstupujúci subjekt postavenie vedľajšieho účastníka nenadobudne, a to bez ohľadu na to, že svoj úmysel vstúpiť do konania súdu oznámil.

Predmetom sporu sú nároky zo zmenky, nie nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, preto účastníci tohto sporu nevystupujú ako zmluvné strany kauzálneho vzťahu, a teda ako dlžník alebo veriteľ zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Navrhovateľ si uplatnil právo ako majiteľ zmenky, ktorú nadobudol indosamentom voči odporcovi ako vystaviteľovi vlastnej zmenky. Ani jeden z účastníkov tak nemá v zmenkovom spore postavenie spotrebiteľa, preto nie je možné aplikovať na konanie o vstupe vedľajšieho účastníka § 93 ods. 2 O.s.p. tak, ako to Združenie v oznámení o svojom vstupe do konania uviedlo.

Pri vyhodnotení charakteru prebiehajúceho sporu o zaplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom postupoval odvolací súd podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/V/31/2010 zo dňa

24.05.2012, dostupné na J., podľa ktorého zmenkový vzťah má osobitný charakter, ktorého právny základ spočíva v skriptúrnom akte - zmenke, a nie v zmluve. Zo samotnej zmenky nie je možné určiť, aký charakter má právny vzťah pri vzniku záväzkového vzťahu.

Z uvedeného vyplýva, že konajúci súd nemôže posudzovať postavenie odporcu podľa jeho postavenia v základnom kauzálnom vzťahu, založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Pokiaľ by konanie prebiehalo ohľadom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nepochybne by odporca mal postavenie spotrebiteľa a v takom prípade by malo občianske združenie založené na za účelom ochrany práv spotrebiteľa právo vstúpiť do konania na strane odporcu, ktorý by bol spotrebiteľom, avšak za predpokladu, že by k takémuto vstupu udelil odporca súhlas. V konaní o zaplatenie zmenkovej sumy má odporca zákonom zmenkovým a šekovým presne vymedzené postavenie vystaviteľa zmenky, a teda dlžníka zo zmenky. Odporca ako vystaviteľ zmenky môže preto v priebehu tohto konania vznášať len relevantné kauzálne námietky podľa čl. I § 17 Zákona zmenkového a šekového, a teda, že súčasný majiteľ zmenky konal pri jej nadobudnutí na jeho škodu ako dlžníka. V konaní pred súdom prvého stupňa žiadnu námietku v zmysle čl. I § 17 Zákona zmenkového a šekového nevzniesol, vystupuje v ňom ako vystaviteľ zmenky, pričom je irelevantné či zmenku vystavil ako podnikateľ, spotrebiteľ alebo občan v občiansko-právnom vzťahu. Charakter zmenkového záväzku je prísne abstraktný, oddelený od pôvodného zmluvného vzťahu a od toho sa potom odvíja aj posudzovanie charakteru účastníka v súdnom konaní, týkajúcom sa zaplatenia zmenkovej sumy.

Keďže predmetom sporu je len nárok zo zmenky ako abstraktného cenného papiera, ktorý získal navrhovateľ ako indosatár bez toho, že by mal akúkoľvek povinnosť preukazovať záväzkový vzťah, ktorý zmenka pôvodne zabezpečovala, nemohlo Združenie doručením oznámenia súdu nadobudnúť postavenie vedľajšieho účastníka, a to aj preto, že v prejednávanej veci je už z jej povahy, keďže sa netýka spotrebiteľského vzťahu, vedľajšie účastníctvo vylúčené.

Vylúčené je aj z toho dôvodu, že ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, a teda Združenie len za predpokladu, že sa jeho vstupom do konania dosiahne zmysel a účel vstupu, a teda „pomoc v spore“ niektorému z účastníkov, ktorý by však musel byť spotrebiteľom. Účinky vzniku vedľajšieho účastníctva nemôžu preto nastať v takom konaní, v ktorom sa tento účel naplniť nemôže.

Okresný súd preto nepostupoval správne, keď oznámenie o vstupe Združenia do konania doručoval navrhovateľovi. Oznámením Združenia ním predpokladané účinky jeho vstupu ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu do konania nenastali, preto ani námietka neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, z ktorej vyplýva jednoznačný nesúhlas navrhovateľa so vstupom Združenia do konania a ani nepodanie návrhu na rozhodnutie súdu o neprípustení Združenia do konania v zmysle § 93 ods. 2 O.s.p. nemohli založiť právny dôvod na vydanie odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu.

Keďže vnútroštátna právna úprava obsiahnutá v § 93 O.s.p., na ktorú odkazuje čl. 19 Nariadenia výslovne neupravuje ako postupovať v prípade, keď doručením oznámenia tretej osoby súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník, nenastanú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva, rozhodol odvolací súd len deklaratórne tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a to, že doručením písomného oznámenia Združenia, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva nenastali. (podobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/211/2011 zo dňa 10.10.2012)

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie okresného súdu podľa § 220 O.s.p. zmenil, pretože okresný súd nesprávne právne posúdil vec, keď obsah a účel § 93 ods. 2 O.s.p aplikoval na oznámenie Združenia o jeho vstupe do konania napriek tomu, že predpoklady vzniku vedľajšieho účastníctva u neho nenastali.

Uznesenie bolo jednohlasne schválené členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.